

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 19. december 2020

Hermed følger besvarelse fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri af spørgsmål nr. 361 (MOF alm. del) stillet 20. november 2020 efter ønske fra Lise Bech (DF).

Spørgsmål nr. 361

”Ministeren bedes kommentere rapporten ”Fra foder til føde”, november 2020, jf. MOF alm. del – bilag 138, herunder særligt rapportens argumentation om, at plantebaserede fødevarer kan blive et ”eksporteventyr” for Danmark. Ministeren bedes i sine kommentarer redegøre for de økonomiske konsekvenser af rapportens anbefalinger for dansk eksport og dermed dansk samfundsøkonomi og danske produktionsarbejdspladser ved bl.a. at reducere den animalske produktion til fordel for en plantebaseret produktion. I redegørelsen bedes ministeren inkludere tal for dansk eksport af animalske fødevarer i 2019 samt dansk eksport af plantebaserede fødevarer i 2019.”

Svar

Først og fremmest er jeg enig i rapportens konklusion om, at vi gerne skal ændre vores madvaner i en mere bæredygtig og klimavenlig retning. Det er en væsentlig faktor i den grønne omstilling og en vigtig brik i bestræbelserne på at nå vores klimamål. En klimavenlig kost bestående af mange grøntsager, fuldkorn, bælgfrugter og nødder samt en begrænset mængde kød og søde sager er også en sund kost. Beregninger viser, at det er muligt at sammensætte kosten på forskellige måder, som både tilgodeser sundhed og skærer en betragtelig del af CO₂-aftrykket fra kosten. Det vil sige, at det er muligt at leve sundt og mere klimavenligt på tværs af forskellige kostmønstre.

En undersøgelse fra DTU viser således, at det er muligt at reducere klimaaftrykket fra danskernes kost betragteligt. Hvis man spiser efter kostrådene og i øvrigt beholder mængden af kød og fisk, men vælger blandt de produkter, der har lavest klimaaftryk i hver fødevaregruppe, så kan klimabelastningen reduceres med 20-30 %. Hvis man går over til en vegetarisk kost, kan klimaaftrykket reduceres yderligere. En yderligere positiv gevinst er, at ved at følge de officielle kostråd, vil kroppens behov for vitaminer, mineraler og andre vigtige næringsstoffer blive dækket, det bliver nemmere at holde en sund vægt, og derved forebygges bl.a. en række livsstilssygdomme som fx hjerte-kar-sygdomme, type 2-diabetes og kræft.

Produktion af plantebaserede fødevarer med højt proteinindhold er, bortset fra produktion af ærter og lignende, et forholdsvist nyt i det danske landbrug. Det er et område med potentiale, og som er i hastig udvikling både herhjemme og i resten af verden. Derfor er jeg også ganske sikker på, at vi vil se en fremtidig vækst i både produktion og eksport af plantebaserede proteinafgrøder og – produkter.

Vi støtter fra regeringens side løbende nye projekter, der udvikler nye teknologier, metoder og produkter, som kan frembringe plantebaserede fødevarer og fødevareingredienser med højt indhold af protein i god kvalitet af danske råvarer. Projekterne skal gerne medvirke til, at endnu flere forbrugere får mod på at spise mere plantebaseret og samtidig til at underbygge et fremtidigt eksporteventyr på

området. Vi har i Danmark nogle af verdens førende planteforædlingsvirksomheder, og der skulle dermed være basis for en væsentlig eksport af plantebaserede fødevarer med højt proteinindhold.

Det er meget vanskeligt at vurdere de samfundsøkonomiske konsekvenser af en omlægning af produktionen fra animalsk produktion til vegetabilsk produktion. En vurdering af de samfundsøkonomiske konsekvenser af en sådan omstilling bør foretages med større samfundsøkonomiske modeller. Derudover vil en vurdering af de samfundsøkonomiske konsekvenser kræve en lang række antagelser i forhold til fremtidig produktionsstruktur, efterspørgsel og priser. Der kan ikke umiddelbart gives en vurdering af de samfundsøkonomiske konsekvenser i form af effekter på beskæftigelse mv. Det bemærkes dog, at en omlægning til en højere grad af plantebaseret produktion kan være med til at reducere landbrugets miljø- og klimapåvirkning i Danmark. Det kan desuden bemærkes, at en del af den animalske produktion i stedet vil finde sted uden for Danmark.

I nedenstående tabel opgøres eksportværdien af hhv. plantebaserede og animalske fødevarer. Der gøres opmærksom på, at opdelingen er foretaget på baggrund af grupperinger af varekoder, der anvendes til at opgøre fødevareklyngens eksport. I visse kategorier kan der derfor forekomme produkter, der indeholder både vegetabiliske og animalske dele. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har derfor lavet opgørelsen ud fra konkrete vurderinger af, om der hovedsageligt er tale om animalske eller plantebaserede fødevarer, og opgørelsen er derfor ikke et direkte udtræk af en officiel gruppering. Det bemærkes også, at fisk og skaldyr er inkluderet i opgørelsen af animalske fødevarer. Eksporten af fisk og skaldyr udgjorde 25 mia. kr. i 2019.

Tabel 1: Eksport af animalske og plantebaserede fødevarer, løbende priser, mia. kr.

	2015	2016	2017	2018	2019
Animalske fødevarer	79	83	87	84	90
Vegetabiliske fødevarer	19	18	20	19	19
Samlet eksport fra fødevareklyngen	155	154	164	159	167

Note: Det bemærkes, at der i opgørelsen af fødevareklyngens eksport fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er foretaget en konkret vurdering i forhold til, om varegrupperingerne skal betegnes som plantebaserede og animalske fødevarer. I plantebaserede fødevarer indgår fx 'korn', 'grøntsager' og 'kiks, brød og bagværk', mens der i animalske fødevarer indgår, 'grise', 'fjerkræ', 'spiselige slagteriprodukter' og 'æg' mv.

Kilde: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri på baggrund af Danmarks Statistik (KN8Y)